

ПЕРШІ ДВИГУНИ В ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ

Щербяк М.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Паровий двигун справив серйозний вплив на розвиток теорії, стратегії і тактики військової справи. Можливості перекидання величезних кількостей військ, спорядження, техніки залізницею на далекі відстані привернули увагу військових, практично відразу, після появи залізниць. Трохи пізніше з'явилася ідея створення броньованого поїзда, який виявився історично першим з механізованих засобів ведення бойових дій.

Проект бронювання поїзда з подальшим його озброєнням гарматами (а згодом і кулеметами) було виконано у Франції, майже 200 років тому, в 1826 р, а практичну реалізацію бронепоїзд отримав в 1848 р в австрійській армії. В 1870–1871 рр. бронепоїзди захищали Париж. Бронепоїзди активно використовували і в наступних військових конфліктах і в двох наступних світових війнах, а подекуди використовували до кінця ХХ століття. Правда, замість паровоза стали застосовувати тепловоз.

Парові двигуни використовували вже в 1854 р., в Кримську кампанію, коли союзники застосовували парові трактори для переміщення великокаліберної артилерії. Багато хто вважає Російську імперію відсталою, але в російсько-турецькій війні 1877–1878 рр. в російській армії було 12 аналогічних тракторів, які тягали важкі пушки.

Але паровий двигун був не найзручнішим двигуном у військовій справі. Його множинні недоліки: велика вага, низький коефіцієнт корисної дії, велика вартість, мала швидкість, низька швидкодія – гальмували застосування його у військовій справі.

З винаходом двигуна внутрішнього згоряння, його застосування у військовій справі стало тільки питанням часу. Приблизно, з 1895 р. починається бурхливий розвиток автомобільної промисловості. Двигуни внутрішнього згоряння встановлюють на літаках і підводних човнах, на надводних кораблях і броньованих автомобілях.

Перша світова війна призвела до появи танків. Ці бойові машини не залежали від наявності хороших шляхів і були здатні виконувати свої бойові завдання, незалежно від їх наявності.

Повною несподіванкою для німецьких військ стала поява біля флангу їхніх військ на Марні цілої дивізії французів. Генерал Жозеф Галлієні мобілізував більшу частину паризьких таксі і перекинув понад 6000 солдатів до місця бою. Це було перше застосування мотопіхоти на фронті. Таке сталося завдяки можливостям автотранспорту, яким володіла Франція. На той час в Парижі було до 10 000 таксомоторів. Цікаво, що, будучи, законослухняним громадянином, Галлієні заплатив таксистам за перевезення. Правда, ціна становила близько третини належних платежів. Сьогодні ім'я Галлієні носять вулиця, станція метрополітену і головний автомобільний вокзал Парижа.